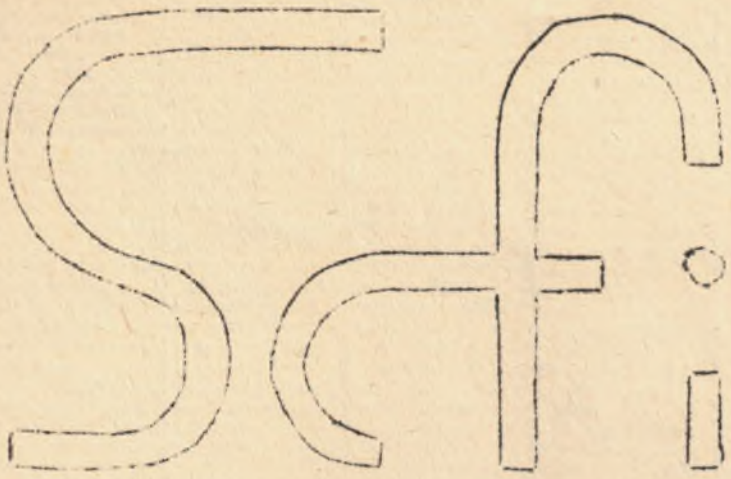

číslo 1

19 stran

rok 1982

Časopis pro vnitřní potřebu SFK FO SSM UK / FMF

Majetek KSFK

OBSAH:

str. 1 Obsah
" 2 Máme časopis /V. Wagner/
" 3 J. Veis: Nutno vidět
" 8 H. Slesar a H. Ellison:
Zachráněný číslo jedna
" 11 W. Moore: Létající Holanďan
" 14 H. Petr: Vzorek bez ceny
" 17 AELITA znovu žije /P. Holan/
" 18 Poznámky na okraj knihy
O. Neffa Něco je jinak /Z. Rampas/
" 19 Huňáč zelený
/Villoidus viridis SF ssp. 1981/
/J. Kuřina/

MÁME ČASOPIS

Dvacáté století je obdobím ohromného rozvoje vědy a obdivuhodných objevů a změn nastávajících na naší planetě, a to se projevilo také ve stále rostoucím zájmu o specifický druh literatury nazývaný science-fiction. Nárůst se neprojevuje jen ve stále větších horách této literatury, jak to charakterizoval znalec SCI-FI Julius Kagablický: "Kdysi vědec, který se potřeboval vyslovit v oblastech překračujících rámec jeho úzké specializace, psal filosofický esej. Dnes píše vědeckou fantastiku...", ale hlavně stále se zvětšující řady čtenářů a fandů.

Že je také na naší fakultě o takovou literaturu velký zájem, je vidět i z toho, že v minulém semestru bylo v knihovně SFK vypůjčeno 450 knih, a že probíhá již třetí ročník literární soutěže o nejlepší SCI-FI povídku:

Proto nám FO SSM umožnilo vydávat asi šestkrát do roka časopis, který by vědeckofantastickou tématikou se zabýval. Chceme v něm otiskovat nejen povídky našich i zahraničních renomovaných autorů, ale také výrvory amatérů. Budeme se snažit informovat o událostech ve SCI-FI oblasti u nás i ve světě, o nových knihách a případně i filmech. Uvítáme všechny příspěvky i připomínky z Vaší strany.

Chtěli bychom připomenout, že do konce dubna je možno odevzdat výplody své bujné fantazie všelikeré formy /od básní přes poémy, povídky až po romány a opery/ do třetího ročníku SCI-FI literární soutěže. Jedinou podmínkou je, aby námět měl něco společného se science-fiction. Hlavní cenou této soutěže je Huňáč zelený /Villoidus viridis SF/, nebývalý to obyvatel vzdálené planety, která bude pozemšťany objevena koncem třetího tisíciletí v galaxii NGC 284 /nebo taky jindy a jinde/. Jeho první chycený exemplář, dovezený za velmi složitých podmínek, putoval do Liberce za povídku "Výlet," která se zúčastnila minulé literární soutěže. Přesný vědecký popis prvního exemplářeHuňáče zeleného, který byl pořízen naším předním exobiologem, je uveden v závěru tohoto čísla. Uvedený exobiolog nám však sdělil, že Huňáč zelený je tak proměnlivý, že jeho jedinou stálou vlastností je zelená barva /jak je patrno z názvu/. A tak exemplář, který máme určený k odchytu pro letošní soutěž, bude opravdu jedinečný.

Vladimír Wagner

+ poznámka předního exobiologa/jiného/: "Můj kolega se mýlí!!!!! Nejtypičtější stálou vlastností je huňatost!!!!!"

VŠIMLI JSTE SI?! Uzávěrka letošní literární soutěže je 30. DUBNA 1982.

ZAPOSLAT VOLS: NUTNO VIDĚT

Vážený spotřebiteli!

Koupí mechanického ohare REK 220 GLS jste se stal členem obrovské mezinárodní rodiny těch, kdo nejen oceňují, ale mohou každý den využívat vlastností tohoto špičkového výrobku světových parametrů. Mechanický ohař REK 220 GLS neplní jen tužby, jež do něj vkládáte; splní i přání, o nichž ještě netušíte. Mechanický ohař REK 220 GLS je skutečný přítel člověka.

Vysoké kvality tohoto výrobku jsou plodem práce našich konstruktérů a techniků, ovocem mnohaletého úsilí předních bioniků. Při vývoji spolupracovali výtvarníci, zoologové, designéři i prognostici, přihlíželo se ke zkušenostem honců, lesníků i těch, jimž je mechanický ohař společníkem v soumraku života.

Matematický model mechanického ohare REK 220 GLS vznikl ve spolupráci s laboratořemi společnostiHAL. Během dvanácti týdnů prošel prevratnějším vývojem než kterýkoli živočich. Funkční modely byly zkoušeny v extrémních klimatických podmínkách, jejich vlastnosti byly ověřovány v aerodynamických tunelech, byly vystavovány nejagresívnějším složkám atmosféry.

Mechanický ohař REK 220 GLS je vybaven plně automatizovaným pozitronickým myslícím centrem, ovládaným pouze bioproudy vašeho mozku. Ovládá se stejně snadno jako pohyby vašich vlastních rukou či nohou. Nikdo vaše příkazy nezaslechne - REK 220 GLS splní i to, co vám nevidí na očích.

Zdokonalený systém čichové orientace, jímž je vámi zakoupený mechanický ohař REK 220 GLS vybaven, předčí všechny systémy používané jinými výrobky téže cenové třídy. Je založen na principu detekce feromonů, jak ho při páření uplatňují nejrozšířenější hmyzí druhy. Čidlo čichu vašeho REKA 220 GLS rozlišuje 10^{16} rozličných pachů. V pozitronickém centru je již při nákupu zakódováno 8567 nejdůležitějších odstínů pachů, které mechanický ohař navětří až na vzdálenost 300 kilometrů.

Mezi další nezanedbatelné přednosti mechanického ohaře REK 220 GLS patří stálost barev, tepelná odolnost do 180 °C, kermetový chrup nejmodernější konstrukce /bylo využito poznatků získaných při závodech vozů Formule 1/, záruka na dobu tří let, dokonalá síť servisních středisek. Na přání je možno objednat výměnné běhy typu BLESK. Maximální rychlost mechanického ohaře se po jejich namontování zvýší na 240 km/hod.

Vážený spotřebiteli! Před uvedením ohaře do provozu pečlivě prostudujte návod k obsluze. Pokud některá vyobrazení nesouhlasí s modelem, který jste zakoupil, je to způsobeno stálým technickým rozvojem a malou kapacitou tiskárny dodávající návody. Jsme přesvědčeni, že při dodržování návodu k obsluze a pravidelné antikorozní údržbě budete s naším výrobkem dlouhodobě spokojen. Děkujeme vám za důvěru k naší značce.

BISTROJ
závody bionického strojírenství
Červený Hrobec

Kontrola 0012 Krchová

BISTROJ
závody bionického strojírenství
912 300 Červený Hrobec

Vážení soudruzi,
asi před měsícem jsem zakoupil v prodejně "Háj a hon" mecha-

715/81 FV SSM

nického ohaře REK 220 GLS, s nímž jsem zcela spokojen, neb slouží bez poruch. Chtěl bych objednat některé díly k tzv. individuální úpravě. Mám zájem o ocas, tzv. prut a výměnné běhy /končetiny/ BLESK. Prut objednávám 1 ks, běhy přední i zadní po 2ks, tj. levé i pravé. Zároveň prosím o informaci, zda je možné namontovat na typ REK 220 GLS běhy /končetiny/ mechanického norníka, které mají shodné pólování, avšak jsou kratší. Rád bych totiž ohaře používal i na norování. V případě, že je to možné, objednávám i tyto běhy /končetiny/ po 2 ks z obou stran, tj. levé i pravé. Objednané zboží mi pošlete na dobírku.

Lovu zdar!

Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Pan
Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Vážený spotřebiteli,

děkujeme za projev uznání kvalit mechanického ohaře REK 220 GLS. Vaši objednávku jsme předali odbytovému oddělení. Doporučujeme, abyste montáž ocasu i běhů BLESK svěřil servisnímu středisku. Pokud jde o možnost vybavení mechanického ohaře běhy typu norník, nepovažujeme tuto úpravu vzhledem k odlišné konstrukci mechanicky namáhaných dílů skeletu obou výrobků za vhodnou. Na trhu však je v současné době mechanický jezevčík LEON 218 L, který Vaše potřeby nepochybně uspokojí. Univerzálního mechanického psa nemá náš závod v nejbližším období ve výrobním programu.

S pozdravem

BISTROJ
oddělení styků se zákazníky

vyřizuje: Poulová

BISTROJ
oddělení reklamací
912 300 Červený Hrobec

Vážení soudruzi,

děkuji za zaslání objednaných dílů k mechanickému ohaři REK 220 GLS, které jsem si podle vaší rady nechal namontovat v servisu ve Svijavách. S výrobkem jsem spokojen a využívám ho při všech vhodných příležitostech. Proto jsem se s ním účastnil tuto neděli 12. 11. i tradičního honu na zajíce, pořádaného myslivecký sdružením Mlázovice, jehož jsem členem. Při honu však došlo u mého REKA 220 GLS, který do té doby fungoval bez chyby, k poruše. Ačkoliv jsem jeho čichové čidlo naprogramoval na mechanické zajíce typu MATES /tzv. plecháč/, jež naše ZO při honech používá, vybočil můj REK 220 GLS náhle z kursu a navětřil jiný pach. Okamžitě jsem zavelel "k noze!" a dokonce jsem zavelel i povel vykřikl /což později při výřadu vyvolalo nemálo vtipných i méně vtipných poznámek na mou osobu/, avšak ohař nereagoval a vyrazil po stopě. Vzhledem k tomu, že měl namontované běhy BLESK, nemohl jsem mu ve svém terénním vozidle, jež dosahuje nejvýše rychlosti 200 km/hod, stačit. Ohař proto mohl dohledat a aportovat bažanta, který nejenže nepatřil do inventáře mysliveckého sdružení Mlázovice, ale dokonce nebyl označen ani poznávací značkou. Navíc ohař odmítl pustit úlovek z mordy, jež se po vypojení hlavního vypínače zasekla.

716/81 FV SSM

Mechanického ohaře jsem proto i s úlovkem dopravil hned následující den do servisu ve Svijavách, kde mechanik s. Košťál mordu otevřel a ohaře opět uvedl do chodu. Píši vám proto, že za opravu mi servisní středisko účtovalo 135 Kčs, které jsem takémusel zaplatit. Vedoucí servisu s. Železný tvrdil, že na tuto opravu se záruka nevztahuje, neboť byla způsobena nevhodným zacházením s výrobkem, kterého jsem se dopustil tím, že jsem výrobek nechal aportovat úlovek bez poznávací značky. Navíc tvrdil, že ulovený bažant je patrně i zahraničního původu a pokud nemá poznávací značku, je prý podezření, že byl na naše území dopraven nelegálním způsobem, tj. pašován. S. Železný dále tvrdil, že mechanický ohař REK 220 GLS skusem poškodil mechaniku ú loyku a v důsledku toho porušil jeho hydraulický systém, takže náplň zčásti vytekla a znečistila mordu ohaře, což vyvolalo jeho selhání.

S tímto naŕčením rozhodně nesouhlasím a odmítám ho. Domnívám se, že ohař se pustil za cizím pachem v důsledku selhání automatiky čichových čidel. Proto taky by bylo zcela nespravedlivé, kdybych měl zaplatit 135 Kčs, neboť výrobek je ještě v záruční lhůtě. Nežádám výměnou nového Reka 220GLS, i když bych mohl, jak soudí většina našeho myslivecského sdružení Mlázovice. Jde mi jen o spravedlnost. Pro možnost nestranného posouzení zasílám i uloveného bažanta neznámé výroby bez poznávací značky. Doufám, že celou záležitost brzy vyřídíte.

Lovu zdar!

Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Pan Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Vážený spotřebiteli,

po projednání Vaší stížnosti reklamačním oddělením sdělujeme, že stížnost je neoprávněné a servisní středisko jednalo zcela podle platných předpisů, z čehož vyplývá, že požadavek na úhradu nákladů za otevření mordy a její vyčištění ve výši 135 Kčs je s výše zmíněnými předpisy v plném souladu.

Zdůvodnění: automatika čichových čidel mechanického ohaře REK 220 GLS je programována tak, aby se řídila pachy určenými osobou k jejich určení pověřenou. Jako u všech bionických strojů však je tato automatika podřízena lidským mozkovým bioproudům. V případě, že dosáhnou dostatečné intenzity, předem zvolený program se automaticky vypíná a ohař se řídí přímo příkazy osoby k tomu pověřené. Domníváme se, že k takové situaci došlo i ve Vašem případě. Naši psychologové dospěli k názoru, že jste v průběhu honu neobyčejně intenzívně uvažoval o záležitostech, jež způsobily, že Váš ohař se začal atypicky chovat a nakonec vyrazil za tzv. volnou, těkající stopou. V tomto případě, kdy je vnitřní pozornost pověřené osoby zaměřena jinam, nepomůže ani hlasitý povel /k noze! aport! apod./.

Z tohoto důvodu bychom Vás rádi požádali, zda byste nemohl bionickému oddělení našeho závodu sdělit téma Vašich úvah v době zmíněného honu. Poznatku, který samozřejmě zůstane výrobním tajemstvím, by bylo možno využít při studiu ovládání volných a těkajících stop.

Vzorek zaslaného úlovku vracíme. Našim analytikům se nepodařilo zjistit výrobce. Predpoklad, že pochází ze zahraničí, je tudíž pravděpodobný. Jde patrně o některou jihoasijskou firmu zabývající se výrobou zboží nižší kvality. Tkáňová struktura Vámi uloveného bažanta, pro niž je charakteristický bílkovinný

717/81 FV SSM

základ nevalné stálosti, je pro tyto výrobky typická.

S pozdravem

J. Kasl
vedoucí reklamací
BISTROJ

Vyřizuje: Ramešová

BISTROJ
k rukám ředitele závodu
912 300 Červený Hrobec

Vážený soudruhu,

s obsahem odpovědi Vašeho reklamačního oddělení nemohu souhlasit já, ani členové našeho mysliveckého sdružení Mlázovice. Ohař musí poslouchat, ať se děje co se děje! Copak je možné uhlídat celé polesí, aby do něj nevnikl pašovaný bažant?

Domnívám se proto, že jde o závadu způsobenou výrobcem a že já jsem mám plné právo na úhradu 135 Kčs za otevření a vyčištění mordy. Rád bych, abyste pochopil, že mi nejde o peníze, ale o princip, protože v opačném případě bych žádal i úhradu ztraceného času, pohonných hmot, poštovného a dalších výdajů a požadoval bych i nového ohaře. Já ovšem uznávám, že jinak je REK 220 GLS kvalitní výrobek, na který jsem si zvykl.

Na důkaz dobré vůle Vám sděluji, že si náhodou neobyčejně přesně pamatuji, na co jsem v době zmíněného honu myslel. Vzhledem k tomu, že mě v té době neobyčejně znepokojovaly soukromé starosti rodinného rázu s trvalými následky pro mou dceru Jiřinu, těšil jsem se na hon, kde jak jsem doufal, si od nich odpočinu. Proti očekávání se však honu zúčastnil i občan, který byl příčinou mého znepokojení, neboť krátce předtím byl přijat za člena mysliveckého sdružení Mlázovice, což jsem dosud nevěděl. Navíc, možná i z určité zlomyslnosti ostatních členů sdružení, mi byl tento G. B. svěřen k dohledu a tak pokaždé, když na něho padl můj zrak, jsem si připomenul zmíněný problém a nutnost jej vyřešit. Tento problém se ovšem ani v nejmenším netýkal myslivosti a REK 220 GLS k jeho řešení nijak přispět nemohl, byť jde o kvalitní výrobek, z čehož je zřejmé, že domněnka vašich psychologů je mylná. Pokud jde o úlovek, zasílám ho opět na vaši adresu, abyste se, soudruhu řediteli, na vlastní oči přesvědčil, o správnosti mého tvrzení. Očekávám brzkou odpověď a úhradu 135 Kčs.

Lovu zdar!

Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Pan
Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Vážený pane Kohout,

Doslechl jsem se, že při honu pořádaném ve vaší obci byl mechanickým ohařem, který Vám patří, zakousnut bažant bez poznávací značky. Vzhledem k okolnostem jsem dospěl k názoru, že nejde o výrobek, nýbrž o pozůstalého jedince dnes již vyhynulého druhu bažant obecný /Phasianus colchicus/ z řádu hrabavých ptáků /Galliformes/. Pokud by tomu tak bylo, byl by Váš úlovek neobyčejně cenný alespoň z hlediska zoologie. Proto Vás, vážený pane Kohoute, prosím, abyste mi urychleně sdělil, zda bych měl možnost

Váš úlovek prostudovat.
S pozdravem

RNDr. Břetislav Petřík
zoologické oddělení
Národního muzea

Pan
Josef Kohout
Mlázovice 12
530 096 Svijavy

Vážený spotřebiteli,
vracíme Vám zásilku /1 ks bažant bez poznávací značky/. Jak jsme již sdělili, je jakákoli reklamace bezpředmětná a částku 135 Kčs Vám nelze uhradit. Jsme nuceni zdůraznit, že mechanický ohař REK 220 GLS je vysoce kvalitní, oblíbený výrobek vyvážený do mnoha zemí světa, na který jsme dosud neobdrželi jedinou stížnost. Na další korespondenci nereflektujeme.

JUDr. Karel Frágner
vedoucí právního
oddělení BISTROJ

Vyřizuje: Hejtmánková

BISTROJ
912 300

Vážení soudruzi,
doslechl jsem se, že ~~xx~~ ve Vašem závodě má být úlovek /bažant/ bez poznávací značky. Vzhledem k tomu, že by mohlo jít o vzácnou náhodou přeživšího jedince druhu bažant obecný /Phasianus colchicus/ z řádu hrabavých ptáků /Galliformes/, prosím o sdělení kdy a kde by bylo možno úlovek podrobit průzkumu. Jde o neobyčejně důležitý nález omezené trvanlivosti.
S pozdravem

RNDr. Břetislav Petřík
zoologické oddělení
Národního muzea
TELEX NARMUS 432

BISTROJ
912 300 Červený Hrobec

Vy!
Tímto Vám sděluji, že Vaše jednání považuji za neslýchanou syčárnu. Napříště nechci mít s vámi ani s vašimi povedenými výrobky nic společného. V tom se mnou souhlasí i všichni ostatní členové mysliveckého sdružení Mlázovice. Svého REKA 220 GLS si můžete sežrat i s chlupama a toho bažanta taky! Nebo co! Vždyť vaše jednání smrdí víc než on! Posílám Vám ho zpátky, aby Vám vždycky připomínal, jak nespravedlivě jste se zachovali. Jakýkolidalší dopis posílám nevyplaceně. Syčáci!

Kohout

BEZPEČNOST! JEDNODUCHOST! VZHLEDNOST!

To jsou největší kvality výrobku, jehož jste se právě stal vlastníkem. Mechanická kočka MOUR Stella je nejužitečnější pomocník pro Vaši domácnost. Tento vynikající výrobek osvědčené výrob-

ní značky BIOMACH Raspellinag zvláště v systému s mechanickými myšmi MICKEY je výtečným pramenem potěšení pro Vás i celou familii..

Vzácný nález

PRAHA /jvs/ Překvapivý objev učinil v minulých dnech pracovník Národního muzea dr. B. Petřík, CSc. v Červeném Hrobci. Na skládce závodu BISTRO objevil pozůstatky nedávno uloveného jedince druhu bažant obecný /Phasianus colchicis/ z řádu hrabavých /Galliformes/. Lze předpokládat, že tento pták, o němž se soudilo, že vyhynul a byl dokonce vyškrtnut ze seznamu ohrožených druhů UNESCO, dodnes přežívá na Svijavsku, odkud tento exemplář s největší pravděpodobností pochází. V této souvislosti vyslovil dr. Petřík zajímavou hypotézu, podle níž lze soudit, že případní přeživší zástupci druhu - avšak nejen tohoto druhu - se mohou ukrývat mezi statisíci zdařilými výrobky bionického strojírenství, které oživují již řadu let naši přírodu.

JIŘINA KOHOUTOVÁ A
GUSTAV BAŽANT
oznamují, že budou oddáni
v sobotu 6. února v 11 hodin
v obřadní síni ONV Svijavy

Mlázovice 12, 530 096 Svijavy
/Za projevená blahopřání děkujeme předem/

PRODÁM DO DOBRÝCH RUKOU MECHAN. OHAŘE
REK 220 GLS, v zár. lhůtě, vynik. vlastn., výteč. v práci, zejm.vhod. na pernatou, případ. vyměn. za mechan. myš MICKEY, jen v dob. stavu - Zn.:Nutno vidět 226896 V.

HENRY SLESAR a HARLAN ELLISON: ZACHRÁNĚNÝ ČÍSLO JEDNA

To, co se u kohokoli jiného nazývá nos, připomínalo ve tváři zeleného muže spíš knoflík. Nosní hřbet byl rozpláclý a zdálo se, že nosní dírky byly proraženy jen tak nazdařbůh. Kromě tohonosu a zelené pleti nebylo na návštěvníkovi nic zvláštního.

Je chvályhodné, že při pohledu na zeleného muže, sedícího s povytaženými kalhotami v křesle, aby si nepomačkal puky, nebyl Milt Klowitz vyveden z konceptu. Zabouchl za sebou dveře svého bytu, pověsil klobouk a popošel několik kroků: "Máte zelenou pleť," konstatoval věcně.

Zeleného muže zřejmě potěšil jeho bystrý pozorovací talent a ledový klid. "To souhlasí," pravil bodře. "Domnívali jsme se, že vás to neohromí, což patří k vašim hlavním kladům." Zelenou rukou mávl k policím zaplněným magazíny a knihami science fiction.

Milt se snažil i nadále dávat najevo, že je práv vlastnosti, co mu byla přisouzena. Usedl do protějšího křesla a vyjeveně koukal.

"Usoudili jsme, že bude nejvhodnější navázat styk s pozemšťa-

nem, který je dobře obeznámený s fantastickou literaturou naší doby. Myslím, že naše důvěra je oprávněná."

"Kde?" Další slova uvázla Miltovi v hrdle, ale zdálo se, že zelený muž pochopil jeho otázku.

"Přicházím ze světa, který neznáte jménem, ze světa, který nenajdete ve své sluneční soustavě ani v astronomických seznamech. A mohu dodat, že náš svět je velice znepokojen vaším chováním."

"Mým?" zeptal se Milt poněkud dotčen.

"Nemyslím osobně vás. Jde o druh, o lidstvo. Pravidelně jsme vysílali pozorovatele, abychom zjistili pravý stav věcí. A na základě jejich zpráv bylo učiněno rozhodnutí."

"Rozhodnutí o čem?"

Zelený muž si přehodil nohu přes nohu: "O tom, zda vaše fušování do jaderné energie představuje hrozbu naší bezpečnosti. Na tyhle věci jsme velice nedůtkliví."

"A jaké rozodnutí bylo přijato?" pravil Milt, jako by polykal knedlík.

"Že nás ohrožujete. Sice ne během vašeho krátkého života, ale během našeho, který je mnohem delší. Z toho důvodu se náš Koncil starších moudře rozhodl zbavit se této hrozby, než se stane skutečností. Díváme se na to jako na preventivní opatření."

"A jak to hodláte provést?"

"Jednoduše. Zničíme vaši planetu. Za dva hypperiány.. promiňte," usmál se omluvně zelený muž, "přepočteno na pozemskou časomíru to bude přesně za čtrnáct dní."

Milt cítil mrazení v zádech. Bylo něco takového vůbec možné? A navíc, aby se to stalo právě jemu, protože ani v nejdivočejších... Musel něco říct: "T-to n-není n-nic n-nového," zakoktal.

"Cože?"

Zelený muž zvedl dlaň. "Chcete mi říct, že možnost zničení vaší planety byla už prozkoumána ve vaší kmenové literatuře? Překvapil jste mě, pane Klowitzi. Podle našich zpráv jste byl vybrán jako jeden z kandidátů, kteří mají být zachráněni, ale zřejmě toužíte zahynout s ostatními pozemšťany. Nevadí, mám ještě tři další kandidáty..."

"Počkejte! Musím s vámi mluvit!" vykřikl Milt zoufale, když viděl, jak mu život odchází ze dveří.

Zelený muž se otočil: "O čem?"

"Já totiž, nedivte se, když tak najednou potkám ve svém bytě... no, vyslance z jiné planety, opravdu mě to drobet sebralo, a -"

Zelený muž zavahal. "No, zdá se, že deč začínáte mluvit rozumně. Zkusíme to." Znovu usedl do židle, vytáhl podivný kovový plíšek a poklepal na něj pisátkem ještě podivnějšího tvaru. "Bude třeba zařídit, abyste se svou družkou se dostavil na určené místo, kde vás potom naloží na hvězdolet -"

"Jakou družkou? Jsem svobodný."

"Nerozuměl jsem."

"Jsem svobodný, starý mládenec, neženatý."

"Pořád ještě nechápu," zamžikal zelený muž očima. "Podle zpráv našich pozorovatelů obyvatelé této planety žijí v párech: muž a žena. Aby se mohli rozmnožovat."

"To souhlasí, jenomže já zatím ještě družku nemám. A ani snad nikdy mít nebudu. Takže tuhle starost máme z krku."

Zelený muž si povzdechl a zvedl se.

"Kam jdete?"

"Je mi líto. Předpokládal jsem, že na vaší planetě platí zásada, že žijete v párech. Vidím, že jsem se zmýlil. A já musím přivést párek pozemšťanů: muže a ženu. Koncil mi to výslovně přikázal."

Zelený muž vykročil ke dveřím, ale Milt ho chytil za paži.

"Takhle přece nemůžete odejít! Slibuju vám, že si opatřím

Zolyel FV SSM

družku," volal Milt hystericky. "Dejte mi příležitost. Potřebuju na to týden - pár dní -..."

Zelený muž se zaváhal. "Kolik dní?"

"Pět!"

Zelený muž se zachmuril. "I tak mám zpoždění. Maximálně vám můžu dát třídenní lhůtu. Jestliže uspějete do té doby, pak je to v pořádku, ovšem v opačném případě -"

Pokrčil rameny, otevřel dveře a vyšel.

Naomi Winklerová - jinou volbu opravdu neměl. Milt pracoval v reklamní agentuře a po práci se vracel domů ke svým oblíbeným příběhům science fiction a výborným večeřím své maminky. Když jeho máma zemřela, Milt domek prodal a odstěhoval se do garsonky. Naomi pracovala několik měsíců v dopravním oddělení jeho firmy a několikrát si zašli spolu na večeři a asi třikrát se mu podařilo, že ji políbil. Ale myšlenka na svatbu..? Jenže teď na nic jiného nemyslel. Tudíž v úvahu připadala jedině Naomi.

"Haló, Naomi, tady je Milt. Nechtěla bys dnes večer se mnou zajít do restaurace? Já vím, je sobota..." Milt netušil, že dokáže hovořit tak dlouho a tak přesvědčivě. Oholil se pečlivěji než obvykle a použil kolínské, kterou dostal k vánocům.

Naomi měla kaštanové vlasy, hnědé oči. Byla to milá dívka, ale žádná kráska. Při světle svíčky, zastrčené do hrdla láhve od chianti, po několika úvodních větách vyhrkl Milt: "Miluju tě, Naomi. Chceš si mě vzít?"

"Vždyť mě znáš jen tak málo!"

"To neříkej! Mám tě rád nadevšecko na světě a -"

"Musíš chvíli počkat, Milte. Musím si to rozmyslet. Udeřil jsi na mě takhle zhurta -"

"Ráno tě zavolám," řekl Milt dychtivě. -..."

Ráno v osm volal. "Ne," odpověděla. "Myslím, že ještě počkáme-"

"Nemůžeme čekat," naléhal Milt. "Kdybys věděla -"

"Co mám vědět?"

"Jak strašně tě miluju, Naomi. Nemůžu bez tebe žít."

"Nech mi ještě pár hodin na rozmyšlenou. Zavolám ti."

Zavolala mu v devět večer a řekla nejkrásnější slovo - "ano". "Ovšem budeme se brát až na podzim. Nemám žádné pořádné letní šaty -"

"Tak dlouho čekat nebudeme. To prostě nejde! Musíme se vzít hned - zítra!"

"Ty mě chceš unést? To je báječný nápad, ale ještě o tom budu muset přemýšlet."

Navečer se objevila Naomi v jeho bytě s příručním kufříkem. Oba prožili snad nejkratší líbánky zaznamenané v Ridge Park motelu, poněvadž Milt zavedl Naomi do chatičky, políbil ji a řekl: "Miláčku, musím vyřídit něco životně důležitého a budu zpátky co nejdřív." Potom vyběhl, skočil do auta a jel domů. Přesně o půlnoci zazvonil zelený muž u jeho dveří.

Milt se usmíval jako žhář při velkém požáru Chicaga v roce 1871. "Všechno je zařízeno. Mám družku, všechno podle zákona." Ukázalmuži. oddací list. Ten si ho s dojetím prohlížel a pravil: "Došlo k určité změně. Chápejte -"

"To mi přece nemůžete udělat! Vzal jsem si družku a -"

"Pane Klowitzi, zachovejte klid. Koncil starších mi sdělil, že rozhodl o odkladu. Žádný pozemšťan nezahyne. Definitivní rozhodnutí padne až za deset tisíc let a -"

"Takže Země zničena nebude?"

"Ne, nebude."

Milt zamumlal: "Bohudíky."

Zelený muž se zastavil u dveří: "Doufám, že se o této záležitosti nebudete nikomu zmiňovat. Stejně by vám asi nevěřili, takže je ve vašem vlastním zájmu, abyste zachoval diskrétnost." A vyšel.

Jak se dalo očekávat, Miltova povaha se změnila. Vyzrál. O týden později ho Naomi představila svým rodičům. Oba se Miltovi zamlouvali: tchýně byla výborná kuchařka a jeho tchán se zajímal o science fiction.

Milta Klowitze hnětla jenom pochybnost, že Naomiho otce odkudsi asi zná. Byl mu nějak povědomý - zejména ten jeho nos...

WARD MOORE: LÉTAJÍCÍ HOLANĎAN

Jak se minutová ručička nástěnných hodin plynule vzdalovala od stále vzpřímené hodinové ručičky, automatický kalendář dole se zachvěl a jedenáctka vystřídala číslici 10. Ale až na malý křečovitý otřes, který možná napovídal, že mechanismus není seřízen dokonale, zůstaly malé destičky nesoucí označení LISTOPAD a 1998 pevně na svém místě. Teploměr za dveřmi ukazoval přesně 68, protože řídící sál byl klimatizovaný.

Nebylo nikoho v řídícím sálu, kdo by se díval na hodiny, kalendář, teploměr, obrazovku radaru nebo na některé z ciferníků, rozmístěných po stěnách a stolech. Dokonce i kdyby tu někdo byl, nebylo by pro pracovníka nebo pro vetřelce možné rozeznat čísla, neboť tma byla dokonalá: nejenže světla byla zhaslá, ale zatemňovací záclony bránily tomu, aby se zrádný měsíční paprsek zrcadlil na lesklých plochách.

Nedostatek světla a techniků nezabránil mechanismu velkého letiště v činnosti, protože ten byl zkonstruován, aby s téměř lidským důmyslem a s nadlidskou přesností fungoval automaticky v každé nouzové situaci až na přímý zásah nepřítele, nebo zásah těsně vedle, který by vyřadil nejen přístroje, ale i jejich opravující a seřizmující pomocné mechanismy.

Takže když sonar a radar zachytily zvuk a obrys letadla nalétajícího od severu, vzápětí a správně bylo rozpoznáno jako přátelské, konkrétně RB 87 vracející se na základnu. Informace byla odvysílána protiletadlovým bateriím, výzvědnému oddělení o třicet mil dál, tiskárnám, které zaznamenávaly bombardovací nálety, Palivové centrále hluboko v podzemí a muničním skladům, skrytým pod vrstvami a vrstvami betonu a olova.

Nebyly tu přirozeně žádné řady světel, které by vyznačovaly přistávací plochu, ale tento nedostatek mocnému osmimotorovému bombardéru nevadil, protože letoun nebyl závislý na lidských reakcích, ale na přesných matematických výpočtech zařízení nastavených pro jeho plánovaný let a ostře citlivých na každou změnu počasí, terénu dole, na mechanismy nepřítele, nebo dokonce na náhlé vlastní poruchy. Během každé vteřiny ve vzduchu tyto přístroje propočítávaly, vyrovnávaly, prověřovaly a udržovaly letoun na neochvějné a předurčené letové trase.

RB87 zareagovala na rychlost a směr větru, stejně jako na řadu jiných faktorů, a zamířila na dvě míle dlouhou betonovou dráhu a snášela se podél ní, až konečně znehybněla se stále ještě nesmyslně vířícími vrtulemi přesně na místě označném v propočtech, kterými se řídila jeho navigace, a vyznačeném na trati dvěma malými skvrnami barvy.

Jak motory doznívaly a vrtule rolovaly pomaleji a pomaleji,

Majetek KSFK

722/81 FV SSM

složitá obsluha letecké základny, kterou reakce přístrojů na neviditelný obraz vracejícího se bombardéru v setmělém řídícím sále uvedly do pohybu, začala fungovat.

Ze skladu paliva se vyplazila na plošinu zdánlivě nekonečná hadice, a když dospěla až k bombardéru, začala se podobat hmyzu ještě víc, jak v odpověď na elektronické impulsy zvedla hlavu, pak vyšplhala vzhůru po tyčícím se boku letounu a slepě hledala přívod, který by vedl do prázdných palivových nádrží. Nepatrný přijímač odpověděl na signál právě tak drobné vysílačky; příklop odskočil a ústí hadice zapadlo na místo. Daleko v palivovém skladu byl zaznamenán kontakt; naskočily pumpy a dlouhá hadice se napřímila, jak jí pulsoval letecký benzín. Pumpy snížily hladinu v nádržích; a mnoho mil dál zahajily činnost jiné pumpy a hnaly svou náplň čekajícím potrubím, ozily mechanismy rafinerie a zatímco vpíjely surovou naftu, vypouštěly ven vysokooktanový benzín. O půl kontinentu dál načerpala studna další surovou naftu z hlubin vrtu a vychrlila ji do prázdnícího se tanku.

Benzinová hadice, protože byla základem všeho, představovala nejprostší mechanismus mezi vybavením Palivové centrály. Nádrže se naplnily, ústí se stáhlo, příklop zaklapl na místo, hadice se svinula zpět do svého hnízda, objevily se další složité motory. Mazadlová hadice postupovala od motoru k motoru, podněcoval je, aby vypustily řídký černý spálený olej a nahrazovala ho zelnavě zlatými mazadly, čerstvými a vazkými. Přes plošinu přijel mechanický mazací přístroj, neuvěřitelná chobotnice na kolečkách, aby upjal svá chapadla na množství nástavců, které vyžadovaly jeho obsluhu.

Z druhé strany plošiny se daly v pomalém průvodu do pohybu automatické nakládací mechanismy se svým neocenitelným břemenem.

I to byly složité a jemné mechanismy, které si našly cestu k boku bombardéru a s nekonečnou péčí, řízeny citlivými mechanismy, spustily jemně vzácné bomby do lůžka. Jeden trpělivě čekal na druhý, protože byly zajištěny a seřízeny proti možnosti srážky. I ony, jako poslové z Palivové centrály, uvedly do pohybu řetězovou reakci; podzemní stanice na velkou vzdálenost rozdělovaly náhradu pneumatickými trubicemi, které se táhly na celé míle pod povrchem země jako obrovské žízalí chodbičky.

Velké motory vychladly, větrná korouhvička na špičce letištní věže se lehce pootočily. Hodiny v temném řídícím sále ukazovaly 3.58.

Trochu prachu skrytě proniklo puklinami kolem oken; venku se kousek betonu, rozpuklý a uvolněný větrem, odlomil a upadl k zemi. Na míle daleko řada stromů, spálených explozí a uschlých, v křehké, mrtvé urputnosti odmítala i jen slabě se sklonit před větrem, který se do nich opíral.

Přesně ve 4.15 elektrický impuls z řídícího sálu, vyslaný v souladu s předurčeným schématem, nastartoval motory letounu. Motor číslo 7 se na okažik nemohl chytit, pak také srovnal své rytmické bušení s ostatními. Dlouhou dobu se bombardér rozehříval a pak, zdánlivě nečekaně, ale ve svůj přesný okamžik začal rolovat kupředu.

Před ním se do velké dálky prostírala dráha a vzdor přibývající rychlosti se zdálo, že letoun k ní lne, jakoby se mu nechtělo opustit pevnou zem. Nakonec se však slabě zakolísal a mezi podvozkem a betonem se objevil prázdný prostor a rychle narůstal. Výš stoupal a výš, až přeletěl vysoko nad spletí elektrických vedení za letištěm. Ve vzduchu vypadal na okamžik nejistě, pak, jak přístroje provedly svá měření a ustálily se, zamířil k severu a hnal se vytrvale oblohou.

Vysoko nad zemí se vznášel, výš než mraky, výš než tenká slupka okysličeného vzduchu. Motory vytrvale řvaly až na nejslabší vnímatelné zakolísání tu a tam u číslo 7. Zchytralé přístroje

bez ustání naváděly a prověřovaly, udržovaly bombardér na letové křivce k jeho cíli a držely ho vysoko nad dosahem každé možné obrany.

Slabý, matný úsvit vykreslil - ne zvlášť úspěšně siluetu letounu. Maskovací válečná barva neodrážela vůbec světlo, ale tu a tam byla zjizvená a zasažená střepinami a jasný hliník pod ní zrádně prosvítal. Jak světla přibývalo, vyjasnilo se i, že jsou to jen povrchové známky opotřebení velkého letounu. Odražené místo tu, velký zub tady, uvolněný kabel, slabý důlek, to byly jediné důkazy přečkaných horkých chvil, nesmírně širokých hranic možností. Jen přístroje a motory byly v dokonalém stavu a dokonce i těm, jak ukazovalo pokašlávání čísla 7, nebylo určeno přetrvat navěky.

Na sever, na sever, na sever. Léta předem chmurní muži s bezvýraznými tvářemi stanovili cíl. Letovou trasu naplánovali mladší muži, kterým se v koutku úst kývala cigareta, a ti ještě mladší, kteří žvýkali žvýkačku, vmontovali životně důležité přístroje.

Cíl nebyl původně určen jen pro Bludného Holanďana - jméno, které nějaký rozverný mechanik před dlouhou dobou namaloval na trup, ale svěřen péči celé letky RB 87-ček, protože to bylo významné průmyslové centrum, životně důležitá součást válečného potenciálu nepřítele, a zničit jej bylo nezbytné.

Ti chmurní muži, kteří rozhodli o strategii, si dobře uvědomovali povahu války, kterou vedou. Pro všechny předvídatelné eventuality byla provedena všechna myslitelná opatření; plány a alternativní plány a alternativy k alternativám byly pečlivě a důkladně prozkoumány. Samo sebou se rozumělo, že metropole a pyšná města budou zničena bezmála okamžitě, ale plánovači se dostali mnohem dál než k pouhé decentralizaci.

V minulých válkách nakonec operace závisely na lidech; stratégové věděli, jak křehké a zranitelné jsou lidské bytosti. S chmurnou nechutí mysleli na vojáky a mechaniky vyřazené z boje nepřetržitým bombardováním nebo účinky chemických a biologických zbraní, a na civilisty, kteří se skrývají v nejhlubších krytech dolů a jeskyní, zbaveni vůle bojovat, kterým zbylo jen nízké stesky po míru.

Proti tomuto nestálému faktoru se strtégové žárlivě zajistili: nenaplánovali jen válku na stisknutí knoflíku, ale knoflíky na stisknutí knoflíků, a další knoflíky po nich. Z civilů mohou být zbybělci a ustrašenci, ale válka bude pokračovat, až bude dosaženo vítězství.

A tak Bludný Holanďan neochvějně spěl za svým známým cílem, obsluhován a poháněn důmyslnou sílí nástrojů, vestavěných zařízení, továren, generátorů, podzemních kabelů a základních zdrojů, z nichž všechny byly téměř neodhalitelné a nezničitelné, schopné fungovat, dokud se nerozpadnou, což nemůže - dík jejich dokonalosti - nastat dřív, než za celá století. Bludný Holanďan mířil k severu jako výrvor člověka, už nezávislý na svém stvořiteli.

Letěl k městu, které se dávno předtím změnilo v jemně rozprášený štěrk. Letěl k rozloženým prstencům protiletadlových baterií a několika provozuschopným dělům, která ho zaměří na svých radarových obrazovkách a automaticky zamíří a vypálí ve snaze připravit mu stejný osud, jaký potkal jeho druhy. Bludný Holanďan letěl k nepřátelské zemi, poražené zemi, jejíž vojska byla zničena a jejíž obyvatelé vymřeli. Tak vysoko letěl, že pod jeho rozprostřenými křídly a vytrvalými motory hmota Země vytvořila dlouhou obloukovitou křivku, Země, mrtvé planety, na které nezůstala jediná živá bytost už dlouhý, dlouhý čas.

725/81 EV SSM

H. Petr: Vzorek bez ceny

Mezinárodní astronautický kongres se toho roku konal v Hong-Kongu. Ani ne proto, že by v této maličké kolonii byli vůbec nějací astronomové, jako spíš proto, že IAU seškrtala drasticky rozpočet a nikde jinde než v tomto bezcelním ráji nemohl organizační výbor zajistit kvalitní levné ubytování a k tomu i konferenční sál.

John Hellsmith využil možnosti a vzal s sebou i svoji ženu Margot, kterou jeho dlouhé pracovní nepřítomnosti už začínaly nudit.

Již druhý den kongresu si John pobaveně přiznal, že udělal dobře. Margot byla tak očarovaná tím malým Babylónem, že skoro zapomněla přijít i na uvítací party. Skříně v jejich hotelovém pokoji se plnily suvenýry a laciným zbožím. John si pro jistotu odložil dvacet liber na clo, ale věděl, že i tak to bude laciný výlet.

Látky, gramodesky, kožichy, voňavky, šaty - to všechno dokázala Margot natahat do hotelového pokoje během čtyř dnů kongresu.

John byl také spokojen, velební starci v předsednictvu přivítali jeho příspěvek pochvalným kýváním hlavou, což vzhledem k jeho mládí bylo maximem, které mohl očekávat. A ovšem to byl také příslib do budoucna.

Poslední den ráno s Margot zabalili nákupy, poslali kufry po hotelovém poslíčku na letiště a naposled vyrazili do lidského hemžení v ulicích města. Margot zavedla Johna na periferii, do malé uličky plné krámků a stánků s nejrůznějším zbožím. Vedle obuvníka sídlil cukrář, vedle kovotepce hrnčíř, o jeden stánek se dělil hodinář a prodavač miniatur. Náhle se Margot zarazila a prstem píchla do vzduchu před sebou:

"Tenhle tu včera nebyl!"

John si udiveně prohlížel malý stánek, obložený flakóny a lahvičkami s voňavkami a parfémy. Pokrčil rameny a pobaveně pozoroval Margot, která se vrhla k prodavači, vysokému Indovi, a cosi s ním vyjednávala. nakonec mu dala hrst mincí a s výrazem honicího psa na stopě začala očichávat jeden flakón za druhým.

John se mezitím zabavil u cukráře, kterého připravil o jednu placku, pečenou přímo před jeho očima. Během následující čtvrthodiny se situace u voňavkáře nezměnila. Jen Margot se tvářila čím dál tím víc unuděně. Zjevně neměla zájem o žádnou z těch exotických mixtur, které jí prodavač neúnavně nabízel. S orientální úslužností a snaživostí jí přistrkoval jeden flakónek za druhým, ale pokaždé se dočkal odmítnutí. Margot byla chodícím katalogem Chanellů, Withworthů a ještě nejméně třech dalších firem. A ke každému nabídnutému vzorku měla pohotově odpověď, kde se dá v Evropě sehnat.

John se pomalu přiblížil ke své ženě a snažil se jí beze slov dát najevo, že by už měli odejít. První to pochopil prodavač. Sáhl rychle pod pult a vytáhl malou skleněnou krychličku, ve které se přelévala hustá zelená tekutina. Šišlavou angličtinou ji nabídl Margot.

"Tento výtažek v Evropě nežnáte. Pšivoňte si bež otvírání."

Margot neodolala a sáhla po tom kousku skla.

"Obyčejná vůně džungle."

"Pšivoňte ještě jednou a pošlouchejte."

Margot s lahvičkou pod nosem zavřela oči.

"Co to šumí?"

"Šumí vítr v liští. To žádná jiná vůně džungle nedokáže. Až budete doma, štačí vtežinu otevžít lahvičku a paní má celý týden tropy v pokoji. Ale nešmíte ukápnout."

John po očku sledoval nadšení své ženy, Ind však nabízenou libru nepřijal. "Vežměte si ji. Je to vžorek. Bež čeny."

Jako obvykle Heathrow pro mlhu nepřijímalo, a tak se jim zpáteční cesta trochu zkomplikovala. O to méně problémů dělali celníci, a tak John vzal dodávkové taxi, aby tu spoustu věcí dostali bez potíží domů.

Margot okamžitě začala organizovat vykládku a rozmisťování přírůstků do domácnosti. John zase začal jezdit na univerzitu a ponořil se do nové práce.

V neděli se u nich sešla malá společnost a Margot poprvé použila vůně tropů. Z opatrnosti skleničku zavřela dřív, než uplynula celá vteřina. Přesto hosté neustále obdivovali dokonalost vůně i plastičnost zvukové iluze. Plukovník Taster, bývalý úředník Východoindické společnosti, dokonce prohlašoval, že to je vůně džungle v údolí Gangu, kde kdysi sloužil.

Pracovní povinnosti Johna úplně pohltily, a tak až po delší době si začal uvědomovat, že se Margot nějak změnila. Ta vlhká vůně už z jejich domku nemizela a Johnovi do usínání šuměla džungle. Margot začínala být roztržitá a přes den se nemohl domů vůbec dovolat. Margot vždy říkala, že byla na zahradě, nebo že nakupovala. Jednou přijel z práce dřív a našel dům prázdný. Auto bylo v garáži a až po čtvrthodině hledání uviděl Margot spící v zahradním altánku. Když se jí dotkl, probudila se s výkřikem. John se jí radši ani neptal, co dělala přes den.

Johnovi nepomohlo ani, že se jednou zastavil u známého psychiatra a svěřil se mu se svým trápením.

Bylo to asi tři týdny po návratu z kongresu, když se John vrátil z práce a už zdáli slyšel z domu nějaký hluk. Vzal schody po dvou, rozrazil dveře pokoje své ženy a hrůzou ztuhl. Do obličeje mu udeřila vlna tropického vedra a nepředstavitelný hlomoz. Slyšel šum vodopádu, troubení slonů, skřeky opic. A na koberci uprostřed pokoje leželo to, co zbývalo z jeho ženy. Byla rozdrcena čímsi těžkým, jen pravá ruka, vytrčená stranou, svírala střepy krychličky, donedávna obsahující vůni džungle.

Za týden ho opustily následky šoku, a tak s nejistým výrazem ve tváři se vracel domů. V hlavě mu hučel výrok koronera o smrti, způsobené neznámým pachatelem.

Pokoj už byl dávno vyvětraný a uklizený, a tak jenom paměť prozrazovala Johnovi, co se tu událo. Jen náhodou našel Margotin deník, kterého si policie nepovšimla. Horečně nalezl zápisy z posledních dnů jejího života.

... vteřina je málo. Zkusila jsem tři vteřiny a iluze byla mnohem dokonalejší. Vítr šuměl ve větvích přímo nad mou hlavou.

Sedm vteřin. Pod nohama jsem cítila trávu, nad hlavou zpíval nějaký pták. Co kdybych ulila kapku? Ale ten Ind říkal - nerozlévat.

Patnáct vteřin. Držela jsem lahvičku pod nosem a najednou jsem uviděla trávu pod nohama, zelené rostliny kolem a nad hlavou probleskovalo nebe. Za pár minut to ale všechno zmizelo.

Půl minuty. Ruka se mi třásla, div jsem lahvičku nepřevrhla.

Šum větru, někde blízko hučel vodopád, na stromě visely opice a posmívaly se mi. Slyšela jsem troubení slona. Šla jsem se podívat k vodopádu a v tom mne John probudil - v altánku. Nesmím mu nic říct, sebral by mi tu lahvičku.

Minuta. Slunce vytváří v pršce vodopádu duhu. Poprvé v životě jsem viděla bílého slona. Ale to všechno po čtvrthodině mizí.

Minuta je málo. Ale co se stane, když to zkusím déle? Je to horší než narkotikum.

John v tichém zoufalství četl poslední řádek v deníku mrtvé ženy.

Dneska zkusím tři minuty. Bude tu zase ten bílý slon?

x x x

AELITA znovu ožila

Redakce sovětského časopisu "Uralskij sledopyt" společně s Výborem pro dobrodružnou a vědeckofantastickou literaturu při Svazu spisovatelů RSFSR vloni poprvé udělila výroční cenu, nazvanou Aelita podle hrdinky stejnojmenného románu Alexeje Tolstého.

"Tato odměna je udělována za práce, které získaly popularitu vynikající aktuálností tématu, novátorským přístupem a uměleckou hodnotou," zní charakteristika této nové ceny za SF literaturu. Prvními laureáty se stali bratři Arkadij a Boris Strugačtí, nejlepší sovětští autoři tohoto žánru. Jejich povídka "Brouk v mraveništi" byla v SSSR vyhodnocena jako nejlepší dílo sovětské SF literatury 1979-80. Za dlouholetou práci v oboru byla cena udělena také Alexandru Kazancevovi.

Petr Holan

bl.č.714/81FVSSM

Poznámky na okraj knihy Ondřeje Neffa Něco je jinak

Ondřej Neff /syn Vladimíra Neffa/ není českému fandomu neznámý. Napsal monografii Podivuhodný svět pana Verna doplněnou rozsáhlou bibliografií všech vydání Vernových knih u nás. V Technickém magazínu vycházel v roce 1981 jeho desetidílný seriál Podoba věcí příštích, v němž se se čtenáři rozdělil o své široké znalosti takřka všech odvětví science fiction.

Jeho pro sci-fi bezesporu nejzásluhnějším dílem je ale cyklus esejů o dějinách české vědeckofantastické literatury Něco je jinak.

Hned v úvodu, ve kterém se snaží vymezit pojem science fiction, podává jednu z nejlepších definic žánru: Sci-fi je literatura, kde je něco jinak. Na téže straně pak říká: Protože je obtížné najít definice popisující, jak sci-fi vypadá, zvolil jsem definici vyjadřující její funkci. Smysl SF je v metodě, jakou zkoumá člověka. Autor způsobí, aby "něco bylo jinak", a zkoumá, jaké následky to vyvolá. Podstatné je, že v SF to "něco" jsou uměle vytvořené podmínky. /zkráceno ZR/ Neff upozorňuje, že to "něco" může být např. přítomnost pohádkových a mytologických bytostí /pro čtenáře je toto upozornění zbytečné, ale např. v knize M. Genčiové Vědeckofantastická literatura nebo v knize Genese a poetika science fiction D. Slobodníka, obě vyšly v roce 1980, byla tato skutečnost zcela pominuta, pozn. ZR/.

Dál se O. Neff zmiňuje o nutnosti zvláštního přístupu k sci-fi při literárním hodnocení jednotlivých děl, kdy se neposuzuje pouze životnost a přesvědčivost postav, ale i zdařilost a nápaditost "umělých podmínek", do kterých autor své hrdiny postaví.

V následujících kapitolách pojednává o předchůdcích a klasicích science fiction u nás. Velkou pozornost věnuje Komenskému, Arbesovi, Čechovi, Nerudovi, legendě o Faustovi a vlivu gotického románu.

Vezme nás s sebou do roku 1907 na výpravu za skutečně první českou sci-fi, příběhem, jenž má všechny atributy, které od SF vyžadujeme. Poprvé se dozvídáme, kdo byl M. Suchdolský, autor románu Rusové na Marsu.

V kapitolách věnovaných Haussmannovi, Čapkovi a Weissovi píše O. Neff o vrcholných dílech české sci-fi. Zajímavá je zejména kritika čapkovských východisek z hlediska naší přítomnosti, kdy je Krakatit stejně reálný jako zahrádka nebo Pejsek a Kočička v době Čapkově.

Věděli jste, že J. M. Troska uvedl Čapkovy roboty do "tvrdé sci-fi" dříve než I. Asimov nebo, že z Trosky čerpali např. F. Běhounek nebo V. Babula?

Z hlediska vývoje současné sci-fi jsou nejzajímavější kapitoly o Ludvíku Součkovi a Josefu Nesvadbovi, ke kterým mám několik drobných výhrad.

Dozvídáme se mnohé o Součkovi jako člověku; co je trochu problematické je Neffovo hodnocení Součkovy tvorby. Když velmi pochvalně hovoří o sbírce povídek Bratři Černé planety, poznamenává, že jeho povídky značně převyšují románovou tvorbu /to je v SF běžný jev/, ale pak se dlouze věnuje takovým nezdarům, jako je román Tajemství jantarové komnaty a např. sbírku brilantních povídek Zájem galaxie odbude jedinou větou. Politování hodné je, že O. Neff zřejmě nečetl knížku Operace Killy, podle něho jde o nepříliš podařený román däníkenovské ražby, jsou to však tři povídky, které považuji za jedny ze Součkových nejlepších. Neuvádím to zde ale jako výtku, při tak obrovské práci se nelze zcela vyhnout chybám.

Následuje kapitola oslavující Josefa Nesvadbu. Nedocenění Součka a pominutím některých autorů, Nesvadbova postava narůstá do nadlidských rozměrů. Pro několik souborů povídek, s kterými J.N. začínal a které už patnáct let nepíše /a nevzešel, neboť patří k tomu nejlepšímu v české SF/ je mu O. Neff ochoten odpustit takřka cokoli. Dokonce se vzdává i zvláštních kritérií přístupu k SF, které si sám stanovil /viz výše/

Poslední kapitola je věnována poválečné tvorbě ostatních autorů, kde je na důkladné hodnocení dost času; třeba ještě něco opravdu dobrého napíší.

Velmi cenný je doslov J. Veise, který se v něm, mimo jiné, snaží dobrat příčin současného stavuSF u nás.

Knihu uzavírá obsažná bibliografie české SF.

Tato knížka o science fiction se čte, jako by to SF byla. Je psaná živým jazykem, s humorem a hravostí, a spíše než pro literární badatele je určena pro naši obec fanoušků Sci-fi. Škoda, že vychází jen v nízkém nákladu 7000 výtisků; určitě nesmí chybět v knihovničce žádného Sci-fi klubu nebo opravdového fanouška.

Zdeněk Rampas

Huňáč zelený
Villoidus viridis SF ssp. 1981

Pozemští biologové by patrně zařadili popisovaný poddruh huňáče zeleného mezi dávno vymřelé hlavonožce. Ovšem při detailnějším studiu by zjistili překvapivé rozdíly, a to nejenom ve vnějším vzhledu, ale především v uspořádání nervové soustavy, v neobvyklé chemické odolnosti dané organo-křemíkovým složením a ve způsobu přijímání potravy /zatím nejasný je též mechanismus rozmnožování/.

Na první pohled je patrný především nezvyklý počet chapadel /5/, nepřirozené zelené zbarvení a jediné fasetové oko připomínající oko pozemského hmyzu. Zelené zbarvení je způsobeno křemičitými bílkovinami s obsahem atomů těžkých kovů. Tyto bílkoviny jsou obsaženy v chloupcích na povrchu celého těla a mají důležitou úlohu při vstřebávání a dalším transportu živin.

Nervová soustava huňáče zeleného je centrální. Pro činnost mozku má význam především zelená kůra mozková, jejíž neurony vybíhají v mohutných svazcích do všech pěti chapadel, jež zřejmě tvoří hlavní smyslové receptory. Jednotlivé neurony vedou též do střapce na opačném konci "hlavy" /tj. těla/. Fasetové oko je též bohatě prostoupeno nervovou tkání. Vzhledem k fantastické odolnosti zelené kůry mozkové může tento huňáč provádět i velmi složité logické úkony i při nepředstavitelně vysokých teplotách a tlacích.

Pokud se dozvíme další podrobnosti o životě Villoidus viridis SF, budeme naše čtenáře včas informovat.

Jiří Kurina